

Institutionen för vårdvetenskap

YTTRANDE

Dnr U2018/04219/UH

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2018:77 Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (Dnr U2018/04219/UH)

Ersta Sköndal Bräcke högskola har beretts möjligheten att lämna synpunkter på remissen Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77).

Yttrandet har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av: Anette Erdner, lektor, Mats Ewertzon, lektor, Anna Klarare, lektor, Carina Lundh-Hagelin, docent, Elisabet Mattsson, professor, Titti Melin-Johansson, professor, Pernilla Omerov, lektor och Jane Österlind, prefekt, Institutionen för vårdvetenskap, Ersta Sköndal Bräcke högskola.

Sammanfattning

Ersta Sköndal Bräcke högskola anser utredningens förslag om att vårdgivarna bör definiera specialistsjuksköterskans arbetsuppgifter så de synliggörs och värdesätts i verksamheten som väsentliga. Detta möjliggör specifika uppdrag/anställningar vilket kan medföra differentierade lönesättningar. Även förslag gällande statliga åtgärder med krav på systematisk och fortlöpande fortbildning för att uppfylla kravet i yrkeskvalifikationsdirektivet och patientsäkerheten är förslag som är mycket väsentliga.

Ett ökat antal relevanta fristående kurser förutsätter dock ökad finansiering till universitet och högskolor, vilket också föreslås i utredningen. Ersta Sköndal Bräcke högskola menar att det är av största vikt att ansvaret för utbildning även framöver ligger kvar på universitet och högskolor så att huvudområdet värnas och utvecklas på en fortsatt hög vetenskaplig nivå. Högskolan är även positiva till förslaget om ett så kallat VULF-avtal, givet att enskilda lärosäten jämföras med statliga lärosäten i tilldelning av medel, samt att det i övrigt ger samma förutsättningar som ALF-avtalet. Detta skulle öppna för möjlighet till kombinationsanställningar och att söka forskningsmedel för vårdforskning.

Ersta Sköndal Bräcke högskola anser att dubbla examina är en nationell fråga som berör fler utbildningar än specialistsjuksköterskeprogrammen. Rekommendationer och riktlinjer för

dubbelexamina bör vara nationella och enhetliga för samtliga utbildningar som berörs av detta. Vidare stödjer lärosätet utredningens förslag om avancerad klinisk specialist-sjuksköterskeexamen under förutsättning att utbildningen möjliggörs som en tvåstegs-utbildning inom ramen för befintliga specialistsjuksköterskeutbildningar och att den leder till en masterexamen i omvårdnad/vårdvetenskap. Avseende utredningsförslaget om en ny examensbeskrivning för specialistsjuksköterskeexamen förordar lärosätet modell A.

Specifika synpunkter

Avsnitt 6.7.2 Dubbla examina i form av yrkesexamen och magisterexamen efter avslutad utbildning

Ersta Sköndal Bräcke högskola anser att dubbla examina är en nationell fråga som berör fler utbildningar än specialistsjuksköterskeprogrammen. Lärosätet anser därmed att denna fråga faller utanför utredningens uppdrag. Rekommendationer och riktlinjer för så kallade dubbelexamina bör vara nationella och enhetliga för de utbildningar som berörs.

Avsnitt 9.5: Utredningsförslaget Avancerad klinisk specialistsjuksköterskeexamen

Att inrätta en ytterligare specialistnivå, avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS) utöver dagens specialistsjuksköterskeexamen är en värdefull satsning och i linje med de behov som föreligger i samhället. Det föreslås att antagning till utbildningen är legitimation som sjuksköterska. Otydlighet föreligger i utredningen gällande förhållandet mellan specialistsjuksköterskeexamen och avancerad klinisk specialistsjuksköterskeexamen.

Ersta Sköndal Bräcke högskola stödjer förslaget att inrätta ytterligare en specialistnivå, AKS, under förutsättning att:

Utbildning till AKS möjliggörs som en tvåstegsutbildning inom ramen för befintliga specialistsjuksköterskeutbildningar. Genom detta upplägg undviks inläsningseffekter för de specialistsjuksköterskor som vill utbildas till AKS. Vidare kan argumenteras att detta upplägg sannolikt är mest fördelaktigt samhällsekonomiskt då det möjliggör resurs- och kompetensmässiga fördelar jämfört med uppbyggnad av parallella utbildningar.

Utbildning till AKS ska ge såväl hög klinisk som akademisk kompetens. Mot bakgrund av detta anser lärosätet att yrkeserfarenhet som legitimerad sjuksköterska bör vara ett krav för antagning till AKS. Vidare bör utbildningen följa de internationella rekommendationer som finns avseende AKS och leda till en masterexamen i omvårdnad/vårdvetenskap (självständigt arbete, examensarbete, omfattande minst 30 hp).

Avsnitt 9.6: Utredningsförslaget En ny examensbeskrivning för specialistsjuksköterskeexamen

Ersta Sköndal Bräcke högskola förordar modell A i utredningsförslaget dock med viss modifiering. För de elva fasta inriktningarna samt examen med viss annan inriktning, krävs att examensmålen över tid anpassas efter samhällets behov. Detta kan uppnås genom fristående kurser som är aktuella för specialistsjuksköterskeprogrammen i relation till verksamhetens- och samhällets behov. Lärosätet anser att en specialistutbildning med fast

inriktning garanterar nationella mål avseende kunskap och färdighet oberoende av var utbildningen ges.

Lärosätet avvisar modell B, generell magisterexamen, med hänvisning till att i denna modell kan inte den verksamhetsförlagda utbildningen regleras samt att utbildningen blir generell och inte yrkesspecifik.

Modell C med tre fasta examensinriktningar syftar till att upprätthålla den nödvändiga kompetens som behövs i samhället (samhällsbärande). Utredningens förslag ger signaler om att det är endast för akut somatiskt sjuka som det är angeläget med en statlig styrning. Ersta Sköndal Bräcke högskola hävdar mot bakgrund av komplexiteten och kraven i dagens hälso- och sjukvård att även andra inriktningar än de tre föreslagna är samhällsbärande och bör omfattas av statlig styrning. En växande andel personer i samhället är äldre och vårdas utanför akutsjukhus, med multisjukdom och komplexa vårdbehov samt behov av avancerade bedömningar och vård. Vidare anser lärosätet att modell C kan innebära att nationella samarbeten, t ex lärarnätverk, som upparbetats inom ramen för specialistsjuksköterskeutbildningar riskerar att begränsas. Detta kan i förlängningen medföra en försämrad kvalitet på hälso- och sjukvård.

Lärosätet anser att modell D begränsar sjuksköterskans möjligheter till att arbeta inom ett specifikt vårdområde som kan omfatta både öppen- och slutenvård.

För Ersta Sköndal Bräcke högskola

Jane Österlind
prefekt
Institutionen för vårdvetenskap
Ersta Sköndal Bräcke högskola

Tel: 08-555 050 88

E-post: jane.osterlind@esh.se